

Ustawa
z dnia 2018 roku
o zmianie ustawy prawo prasowe oraz zmianie niektórych innych ustaw

Art. 1

W ustawie z dnia z dnia 26 stycznia 1984 r. prawo prasowe (Dz.U. 1984 r. Nr 5 poz. 24 ze zm.) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) art. 8 ust. 1 otrzymuje następujące brzmienie: „Wydawcą może być osoba prawna, fizyczna lub inna jednostka organizacyjna, choćby nie posiadała osobowości prawnej. W szczególności wydawcą może być organ państwowy, przedsiębiorstwo państwowe, organizacja polityczna, związek zawodowy, organizacja spółdzielcza, inna organizacja społeczna oraz kościół i inny związek wyznaniowy. Wydawcą nie może być gmina, powiat lub województwo”.
- 2) art. 8 ust. 2 otrzymuje następujące brzmienie: „Organizacja polityczna, związek zawodowy, przedsiębiorstwo państwowe, organizacja spółdzielcza, inna organizacja społeczna oraz kościół i inny związek wyznaniowy może realizować uprawnienia wydawnicze bezpośrednio lub za pośrednictwem wydawnictw własnych, jak również innych wydawnictw, działających jako nakładca”.

Art. 2

W ustawie z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. 2018 r., poz. 994 ze zm.) wprowadza się art. 50a w następującym brzmieniu:

1. Zakazane jest publikowanie przez gminę lub zamawianie przez gminę publikacji informacji lub reklam, w których jest prezentowany wizerunek prezydenta, burmistrza, wójta lub ich zastępcy, starosty, marszałka województwa, członka zarządu starostwa lub województwa, radnego, kierownika gminnej jednostki organizacyjnej lub jego zastępcy, posła lub senatora, a w okresie od zarejestrowania kandydatów w wyborach do Sejmu, Senatu, Parlamentu Europejskiego, sejmików województw, rad powiatów i gmin, prezydentów lub burmistrzów miast i wójtów do dnia wyborów – także wizerunków kandydatów w tych wyborach.
2. Ograniczenie, o którym mowa w ust. 1 dotyczy także podawania imienia i nazwiska osób, o których mowa w ust. 1. na nośnikach reklamy zewnętrznej.
3. Przepisy ust. 1 i 2 stosuje się również do gminnych jednostek organizacyjnych, gminnych osób prawnych, związków międzygminnych oraz stowarzyszeń jednostek samorządu

terytorialnego. Ograniczenia, o których mowa w ust. 1 i 2, nie dotyczą stron internetowych prowadzonych przez gminę oraz podmioty, o których mowa w ust. 3, chyba, że odrębne przepisy stanowią inaczej, a także przypadków, gdy odrębne przepisy lub orzeczenia sądowe nakazują publikację informacji.

Art. 3

W ustawie z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (t. j. Dz.U. z 2018 r., poz. 995 ze zm.) wprowadza się art. 50a w następującym brzmieniu:

1. Zakazane jest publikowanie przez powiat lub zamawianie przez powiat publikacji informacji lub reklam, w których jest prezentowany wizerunek prezydenta, burmistrza, wójta lub ich zastępcy, starosty, marszałka województwa, członka zarządu starostwa lub województwa, radnego, kierownika gminnej jednostki organizacyjnej lub jego zastępcy, posła lub senatora, a w okresie od zarejestrowania kandydatów w wyborach do Sejmu, Senatu, Parlamentu Europejskiego, sejmików województw, rad powiatów i gmin, prezydentów lub burmistrzów miast i wójtów do dnia wyborów – także wizerunków kandydatów w tych wyborach.
2. Ograniczenie, o którym mowa w ust. 1 dotyczy także podawania imienia i nazwiska osób, o których mowa w ust. 1 na nośnikach reklamy zewnętrznej.
3. Przepisy ust. 1 i 2 stosuje się również do powiatowych jednostek samorządowych jednostek organizacyjnych, innych niż powiat powiatowych osób prawnych, związków powiatowych, związków powiatowo-gminnych oraz stowarzyszeń jednostek samorządu terytorialnego.
4. Ograniczenia, o których mowa w ust. 1 i 2, nie dotyczą stron internetowych prowadzonych przez powiat oraz podmioty, o których mowa w ust. 3, chyba że odrębne przepisy stanowią inaczej, a także przypadków gdy odrębne przepisy lub orzeczenia sądowe nakazują publikację informacji.

Art. 4

W ustawie z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (t.j. Dz.U z 2018 r., poz. 913 ze zm.) wprowadza się art. 60b w następującym brzmieniu:

1. Zakazane jest publikowanie przez województwo lub zamawianie przez województwo publikacji informacji lub reklam, w których jest prezentowany wizerunek prezydenta, burmistrza, wójta lub ich zastępcy, starosty, marszałka województwa, członka zarządu starostwa lub województwa, radnego, kierownika gminnej jednostki organizacyjnej lub jego zastępcy, posła lub senatora, a w okresie od zarejestrowania kandydatów w wyborach do Sejmu, Senatu, Parlamentu Europejskiego, sejmików województw, rad powiatów i gmin, prezydentów lub burmistrzów miast i wójtów do dnia wyborów – także wizerunków

kandydatów w tych wyborach.

2. Ograniczenie, o którym mowa w ust. 1 dotyczy także podawania imienia i nazwiska osób, o których mowa w ust. 1 na nośnikach reklamy zewnętrznej.
3. Przepisy ust. 1 i 2 stosuje się również do wojewódzkich samorządowych jednostek samorządowych jednostek organizacyjnych, innych niż województwo wojewódzkich osób prawnych, związków powiatowych, związków powiatowo-gminnych oraz stowarzyszeń jednostek samorządu terytorialnego.
4. Ograniczenia, o których mowa w ust. 1 i 2, nie dotyczą stron internetowych prowadzonych przez województwo oraz podmioty, o których mowa w ust. 3, chyba że odrębne przepisy stanowią inaczej, a także przypadków gdy odrębne przepisy lub orzeczenia sądowe nakazują publikację informacji.

Art. 5

Ustawa wchodzi w życie dnia 1 stycznia 2019 roku.

UZASADNIENIE

Projekt ustawy ma na celu zakończenie praktyki wydawania przez jednostki samorządu terytorialnego tytułów prasowych, które pod pozorami biuletynów informacyjnych w istocie stanowią narzędzie propagandy dla lokalnych władz. Temu samemu celowi ma służyć zakaz finansowania przez jednostki samorządu terytorialnego informacji i reklam, na których prezentowane są wizerunki osób będących jednoosobowymi organami wykonawczymi tych jednostek, osób wchodzących w skład organów jednostek samorządu terytorialnego, a także innych osób.

Samorządy wydają swoje gazety w oderwaniu od rynkowych realiów, za publiczne pieniądze, wykorzystując do redagowania podległy im aparat urzędniczy. Treść lokalnych gazet ma jednostronny, polityczny charakter i przedstawia w samych superlatywach miejscowych włodarzy. Niewygodne dla miejscowego wójta czy starosty opinie po prostu nie są w nich publikowane. Gminne gazety często są kolportowane bezpłatnie, można w nich znaleźć komercyjne reklamy. Tym samym prasa gminna stanowi nieuczciwą konkurencję wobec niezależnych, prywatnych mediów, osłabiając bardzo ważną funkcję kontrolną prasy (co jest szczególnie istotne w małych gminach i powiatach). Wydawanie lokalnych gazet przez samorządy narusza wolność słowa, stanowi nieuczciwą konkurencję, umacnia lokalne grupy interesu i jest marnowaniem pieniędzy obywateli.

Przy tej okazji należy zauważyć, że wymieniona w dotychczasowym art. 8 ustawy prawo prasowe „organizacja samorządowa” nie może odnosić się do jednostki samorządu terytorialnego w obecnym kształcie, gdyż w momencie tworzenia prawa, czyli w 1984 roku, w Polsce samorząd terytorialny nie istniał. Dlatego też przenoszenie uprawnień do wydawania lokalnej prasy na powstałe po zmianie ustroju jednostki samorządu terytorialnego jest działaniem nieuprawnionym. Uzurpowanie przez propagandowe biuletyny samorządowe roli gazet wiąże się niejednokrotnie z utrudnianiem dostępu do informacji dziennikarzom prasy prywatnej, co jest podważeniem fundamentalnej zasady wolności słowa i prawa dostępu obywateli do informacji publicznej.

Kolejnym przykładem nadużywania władzy przez samorządowców oraz marnotrawienia publicznych pieniędzy jest prezentacja wizerunku lokalnych samorządowców i innych osób na plakatach, billboardach, w lokalnych gazetach, itp. opłacanych przez jednostki samorządu terytorialnego. Pod pozorem informowania o działaniach samorządu promowany jest wizerunek miejscowego wójta, burmistrza, prezydenta lub osób z nimi politycznie powiązanych (radnych, posłów, itp.). Prowadzi to do nieuprawnionego uprzywilejowania osób sprawujących władzę, zapewniających sobie „darmową” promocję wizerunkową oraz jest marnotrawstwem środków publicznych.

Wydaje się, że ukrytym celem takiego działania jest szeroka promocja danej osoby

fizycznej, a majątek i działalność jednostki samorządu terytorialnego są jedynie narzędziem wykorzystywanym do promowania wizerunku osoby fizycznej w przestrzeni publicznej. Obserwacja życia jednostek samorządu terytorialnego pozwala na stwierdzenie, że kierownicy jednostek samorządu terytorialnego promują swój wizerunek, a także wizerunek innych osób. Mieszkańcy danej wspólnoty samorządowej mają prawo wiedzieć jak wygląda określona osoba sprawująca funkcje publiczne, jednak można to osiągnąć poprzez publikacje na stronie internetowej gminy (np. w Biuletynie Informacji Publicznej) oraz przez publikacje mediów, które nie są finansowane przez gminę.

Wejście w życie projektu ustawy będzie miało korzystny wpływ na budżet jednostek samorządu terytorialnego z powodu zaoszczędzenia pieniędzy publicznych, z których finansowana jest prasa lokalna oraz promocja wizerunku lokalnych samorządowców.

Wejście w życie projektu ustawy będzie miało korzystny wpływ na konkurencyjność gospodarki oraz na rynek pracy ze względu na wyeliminowanie nieuczciwej konkurencji na rynku prasy lokalnej. Z tego samego względu wejście w życie projektu ustawy będzie miało korzystny wpływ na działalność mikroprzedsiębiorców oraz małych i średnich przedsiębiorców. .

Przedmiot projektu niniejszej ustawy nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.

Z powyższych powodów projekt ustawy zakładający zakaz wydawania prasy lokalnej oraz zakaz promocji wizerunku władz samorządowych należy uznać za słuszny i zasadny.